

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 533/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonnou zástupkyňou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Janou Šepelovou, advokátkou, Námestie slobody 13/25, Humenné, proti postupu Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 23 P 161/2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Maloletý sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia (v zastúpení svojou matkou ako zákonnou zástupkyňou) sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. augusta 2023 a 8. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 P 161/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 7 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že matka sťažovateľa podala okresnému súdu 14. augusta 2018 návrh na zvýšenie výživného pre maloletého sťažovateľa proti jeho otcovi [REDAKOVANÉ] (ďalej len „otec“). Okresný súd o návrhu matky rozhodol 30. júna 2022, „*teda po viac ako troch rokoch a deväť mesiacov.*“

3. Proti rozhodnutiu okresného súdu podala matka 1. augusta 2022 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) 30. júna 2023. V čase podania ústavnej sťažnosti nebolo matke a sťažovateľovi doručené rozhodnutie krajského súdu ako odvolacieho súdu.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v napadnutom konaní okresného súdu, ktorý o návrhu jeho matky na zvýšenie výživného pre neho od otca rozhodol po vyše troch rokoch a deviatich mesiacoch, čím porušil označené práva podľa ústavy a dohovoru.

5. Sťažovateľ poukazuje na to, že zbytočné prietahy v postupe okresného súdu v napadnutom konaní namietala jeho matka v sťažnosti na prietahy v konaní podanej predsedovi okresného súdu 22. februára 2023. Predseda okresného súdu v odpovedi doručenej 19. júla 2023 dospel k záveru, že v napadnutom konaní sa nevyskytli subjektívne prietahy. Celková dĺžka konania bola spôsobená aj opatreniami spojenými s ochorením COVID-19, ako aj tým, že otec maloletého je cudzím štátnym príslušníkom, nezúčastňoval sa na pojednávaniach a zdržiaval sa na rôznych miestach. V odpovedi predsedu okresného súdu je vymedzený priebeh napadnutého konania, z ktorého je podľa sťažovateľa zrejmá nečinnosť okresného súdu, resp. jeho neefektívny postup. V ústavnej sťažnosti vymedzuje priebeh napadnutého konania, vychádzajúc z toho, ako ho vymedzil predseda okresného súdu vo svojej odpovedi.

6. Z uvedeného prehľadu vyplýva, že zákonná sudkyňa dala 21. septembra 2018 pokyn na doručenie návrhu otcovi maloletého na adresy, ktoré uviedla jeho matka, a zároveň vyzvala rodičov maloletého na preukázanie majetkových pomerov. Uvedenú zásielku prevzal otec maloletého 24. októbra 2018 v Maďarsku. K návrhu sa pritom nevyjadril a ani nepreukázal svoje majetkové pomery. Zákonná sudkyňa preto zisťovala od Štatistického úradu Maďarskej republiky údaje o príjmoch v Maďarsku. Dňa 22. januára 2019 nariadila pojednávanie na 21. február 2019.

7. Na pojednávaní 21. februára 2019 matka sťažovateľa vzala späť návrh pre nedostatky v identifikácii otca, na základe čoho okresný súd napadnuté konanie zastavil. Proti tomuto uzneseniu podala matka sťažovateľa 20. marca 2019 odvolanie. Odvolací súd, ktorému bol súdny spis predložený 12. júna 2019, zrušil uznesenie o zastavení konania. Súdny spis bol vrátený okresnému súdu 7. novembra 2019. Uznesenie krajského súdu prevzala matka sťažovateľa 21. novembra 2019, kolízny opatrovník 15. novembra 2019 a právny zástupca otca 27. novembra 2019.

8. Zákonná sudkyňa vyzvala 31. januára 2020 matku sťažovateľa a otca maloletého na preukázanie ich majetkových pomerov a na rozpis výdavkov maloletého. Zo spisu nevyplýva, že by niekto z rodičov svoje majetkové pomery preukázal, pričom nasledovalo obdobie opatrení v súvislosti s ochorením COVID-19. Dňa 26. februára 2021 okresný súd nariadil pojednávanie na 15. apríl 2021 a opätovne vyzval na preukázanie majetkových pomerov a potrieb maloletého. Otec maloletého predvolanie z adresy v Maďarsku neprevzal – v deň pojednávania požiadal právny zástupca matky sťažovateľa o odročenie pojednávania s odôvodnením, že mu bola udelená plná moc 13. apríla 2021, a z dôvodu, že pre pandemickú situáciu matka sťažovateľa nedokázala zabezpečiť požadované doklady. Okresný súd pojednávanie odročil na 11. máj 2021 a opätovne vyzval na predloženie dokladov o majetkových pomeroch a potrebách maloletého. Otec maloletého predvolanie neprevzal ani z adresy v Maďarsku a ani z adresy na Slovensku.

9. Dňa 7. mája 2021 matka sťažovateľa predložila doklady požadované okresným súdom. Dňa 11. mája 2021 bola matka sťažovateľa vypočutá na pojednávaní, navrhla zvýšiť výživné

na sumu 750 eur mesačne z dôvodu, že otec je živnostník – maliar. Zároveň uviedla, že nemá vedomosti o otcovi ani jeho mieste zdržiavania. Na pojednávaní 29. júna 2021 zákonná sudkyňa vyslovila predbežný právny názor, podľa ktorého pre nepreukázanie príjmu otca bude potrebné vychádzať pri určení sumy výživného z potenciálneho príjmu. Matka sťažovateľa s týmto postupom nesúhlasila a žiadala o poskytnutie lehoty na preukázanie, že otec maloletého vykonáva samostatne zárobkovú činnosť. Okresný súd pojednávanie odročil na 17. august 2021. Dňa 5. augusta 2021 matka sťažovateľa predložila doklady súvisiace s tvrdením o podnikaní otca. Na pojednávaní 17. augusta 2021 sudkyňa konštatovala, že podnikanie otca nie je preukázané. Matka sťažovateľa požiadala o lehotu 10 dní na oznámenie návrhov na dokazovanie, čo sa týka príjmu otca, a zároveň oznámila okresnému súdu novú adresu otca na Ukrajine. Okresný súd nariadil pojednávanie na 28. september 2021 s tým, že potrebné doklady sa doručia otcovi na adresu na Ukrajine. Dňa 5. augusta 2021 matka sťažovateľa doplnila dokazovanie oznámením linku, na ktorom bol zverejnený rozhovor otca maloletého o jeho tvorivej činnosti.

10. Otec maloletého neprevzal predvolanie na pojednávanie na 28. september 2021 ani na adrese na Ukrajine a ani na Slovensku. Matka sťažovateľa zaslala okresnému súdu 24. augusta 2021 návrh na vykonanie dokazovania – vyžiadaním písomnej správy od príslušných orgánov v Maďarsku alebo na Ukrajine o tom, či otec maloletého je vedený v príslušných evidenciách ako vykonávateľ slobodného povolania alebo je známy ako akademický maliar. Pojednávanie nariadené na 28. september 2021 okresný súd z dôvodu podaného návrhu odročil na neurčito. Okresný súd následne vykonal dokazovanie podľa návrhu matky sťažovateľa – dožiadaním vrátane zabezpečenia prekladu relevantných dokladov a priznal odmenu prekladateľom. Posledné vybavenie dožiadania bolo okresnému súdu doručené 11. mája 2022.

11. Dňa 31. mája 2022 okresný súd nariadil pojednávanie na 30. jún 2022. Na pojednávaní následne okresný súd rozhodol rozsudkom. Matka sťažovateľa podala 1. augusta 2022 proti rozsudku odvolanie, ktoré okresný súd 23. augusta 2022 doručoval na vyjadrenie otcovi a kolíznemu opatrovníkovi. Otec sa k odvolaniu nevyjadril, kolízny opatrovník doručil vyjadrenie 8. septembra 2022. Toto vyjadrenie následne okresný súd doručoval 27. septembra 2022 matke sťažovateľa. Následne okresný súd doručil súdny spis 28. októbra 2022 krajskému súdu. Krajský súd vrátil súdny spis okresnému súdu 6. júla 2023.

12. Sťažovateľ nesúhlasí so záverom okresného súdu, že v napadnutom konaní nedošlo k zbytočným prietahom. Celkové trvanie napadnutého konania nemôžu ospravedlniť ani opatrenia spojené s ochorením COVID-19 a ani to, že otec maloletého je cudzí štátny príslušník a zdržiaval sa na rôznych miestach. Konanie vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností má byť rýchle, aktívne a efektívne. Prejednávaná vec patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, ktorá nie je zložitá, „*takže ju súdy mali skončiť do niekoľkých mesiacov a nie rokov.*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K osobe sťažovateľa a náležitostiam ústavnej sťažnosti:

13. Z obsahu ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 31. augusta 2023 elektronicky o 1.58 h vyplýva, že ako navrhovateľ bola označená matka maloletého sťažovateľa. Obsahovo táto ústavná sťažnosť je totožná s neskoršími doplneniami ústavnej sťažnosti. Z petitu ústavnej sťažnosti

vyplýva žiadosť o vyslovenie porušenia základných práv maloletého sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto podanie neobsahuje elektronický podpis.

14. Následne 31. augusta 2023 o 2.23 h bola ústavnému súdu elektronicky doručená ústavná sťažnosť podaná maloletým sťažovateľom zastúpeným jeho matkou ako zákonnou zástupkyňou a právne zastúpeným v záhlaví tohto uznesenia označenou advokátkou. Petit ústavnej sťažnosti je zhodný s petitom vymedzeným v predchádzajúcom podaní. Uvedená ústavná sťažnosť neobsahuje elektronický podpis ani zákonnej zástupkyne a ani právnej zástupkyne. K ústavnej sťažnosti je priložené plnomocenstvo, v ktorom maloletý sťažovateľ zastúpený svojou matkou splnomocňuje právnu zástupkyňu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Toto plnomocenstvo obsahuje elektronický podpis. Uvedená ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 8. septembra 2023 aj poštou s tým, že ani poštou doručená ústavná sťažnosť neobsahuje fyzický podpis zákonnej zástupkyne alebo právnej zástupkyne. Napokon na výzvu ústavného súdu právna zástupkyňa 16. októbra 2023 predložila ústavnú sťažnosť podpísanú 31. augusta 2023, z ktorej vyplýva, že ju podáva maloletý sťažovateľ zastúpený matkou ako zákonnou zástupkyňou a právne zastúpený právnu zástupkyňou.

15. Z vymedzených skutkových okolností (aj znenia samotného petitu) ústavný súd dospel k záveru, že v prerokúvanej veci podáva ústavnú sťažnosť maloletý sťažovateľ zastúpený jeho matkou a právne zastúpený špecifikovanou advokátkou.

16. Ústavná sťažnosť v predloženej podobe nespĺňala zákonom ustanovené náležitosti, keďže neobsahovala podpis právnej zástupkyne, prípadne zákonného zástupcu maloletého sťažovateľa. Keďže išlo o odstrániteľnú vadu konania v duchu materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti práv maloletého účastníka ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby odstránila uvedený nedostatok ústavnej sťažnosti. Právna zástupkyňa na výzvu ústavného súdu odstránila vymedzený nedostatok ústavnej sťažnosti predložením ústavnej sťažnosti elektronicky opatrenej elektronickým podpisom, z ktorej obsahu vyplýva aj jej fyzické podpísanie právnu zástupkyňou 31. augusta 2023. Po odstránení predmetného nedostatku ústavnej sťažnosti bolo možné pristúpiť k jej predbežnému prerokovaniu a vecnému prieskumu námietok sťažovateľa.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

17. Pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

18. Súčasťou stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy,

ústavný súd sťažnosť odmietne, vychádzajúc pritom z účelu tohto práva, ktorého spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Inými slovami, ústavný súd poskytuje ochranu práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo alebo k jeho porušeniu dochádza (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, I. ÚS 22/01, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou EŠLP (Miroslav Mazurek v. Slovenská republika z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05) vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti maloletého sťažovateľa vychádzal zo zistenia, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom 30. júna 2022. Krajský súd ako odvolací súd rozhodol rozsudkom 30. júna 2023, ktorým sčasti rozsudok okresného súdu potvrdil a sčasti ho zmenil. Rozsudkom krajského súdu sa konanie vo veci návrhu matky maloletého sťažovateľa o zvýšenie výživného končí. Súdny spis bol okresnému súdu vrátený 6. júla 2023. Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 3. augusta 2023. V čase podania ústavnej sťažnosti bolo teda napadnuté konanie okresného súdu právoplatne skončené.

20. Z uvedených skutočností vyplýva, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť v čase, keď bolo napadnuté konanie okresného súdu právoplatne skončené, preto už nemohlo dochádzať k porušovaniu označených práv sťažovateľa postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

21. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

22. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy na tom istom skutkovom základe ako namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. V tomto kontexte ústavný súd pripomína, že v systematike ústavy aj dohovoru sú celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote [teda len jedného z aspektov „spravodlivého procesu“ (m. m. IV. ÚS 312/04, II. ÚS 621/2014, II. ÚS 15/2020)].

24. Ústavný súd tiež poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej uviedol, že prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva (základného práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy) nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07, II. ÚS 621/2014, II. ÚS 15/2020).

25. V prerokúvanom prípade ide o takmer štyri roky trvajúce konanie, v ktorom okresný súd rozhodol po necelých štyroch rokoch, s tým, že v čase podania ústavnej sťažnosti už rozhodol aj

odvolací súd rozsudkom, ktorým sa konanie vo veci samej skončilo a napadnuté konanie okresného súdu bolo právoplatne skončené. Matka sťažovateľa uplatňovala aj v mene sťažovateľa procesné návrhy na vykonanie dokazovania, ktoré okresný súd aj realizoval a predložila aj vlastné dôkazy. Tieto skutkové okolnosti neindikujú taký postup okresného súdu, ktorý by dosahoval intenzitu odňatia spravodlivosti proti sťažovateľovi. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia ústavnej sťažnosti takto dospel k záveru, že namietaný postup okresného súdu v napadnutom konaní nemá taký charakter a takú intenzitu, aby bolo možné uvažovať o možnom porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

26. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

27. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu